

[Økonomiministeren.]

hr. Wilhelm spurgte, hvorledes det forholdt sig med påstanden om, at man må tage hensyn til vores kreditværdighed i udlandet. Jeg kan sige, at vi naturligvis ganske nøje og opmærksomt følger, hvorledes mulighederne arter sig for lånoptagning på det internationale kapitalmarked og dets forskellige bestanddele. Det er klart, at med en gæld af den størrelse, som Danmark har til udlandet, må vi til stadighed være på vagt over for, at vi kan få så stor en del af den gæld som muligt gjort mellemfristet eller langfristet, fordi det gør vores øjeblikkelige afhængighed af bevægelser på det internationale valutamarked mindre. Spørgsmålet om, hvordan vores kreditværdighed er i udlandet, vil jeg mene det er mere hensigtsmæssigt at vi eventuelt diskuterer i udvalgsarbejdet. Jeg tror ikke, det i og for sig er noget, der er særligt velegnet til en almindelig offentlig diskussion i detaljer, men jeg skal da gerne være villig til, såfremt det bliver ønsket i udvalgsarbejdet, at gøre nogle bemærkninger herom.

Men én ting synes jeg man skal være helt klar over, og det er, som finansministeren understregede, at hensynet til beskæftigelsen er det centrale. Hvis det ikke lykkes os at føre en rolig og behersket kapitalmarkeds politik, der sikrer en rolig udvikling også af rentens bevægelser — eller helst at den holdes så konstant som muligt i forhold til de kræfter, der kan påvirke den — ja, så vil det betyde, at vi kommer i vanskeligheder i forhold til udlandet på grund af den store gæld, vi har til udlandet. Og hvis vi derfor ikke er i stand til at opretholde en sådan balance i vores økonomi, så kan det føre til, at vi pludselig bliver stillet over for at måtte gribe til drastiske foranstaltninger, og det vil have en langt, langt ugunstigere virkning på hele vores produktions- og beskæftigelsessituation. Derfor er det i ordets egentlige forstand en beskæftigelsesfremmende politik, når man søger at sikre en stabil og rolig udvikling, fordi vort land med den store afhængighed, vi har af udlandet, vil være særdeles følsom over for svingninger i vor internationale placering, og fordi det vil fremkalde meget voldsomme virkninger, hvis der indtræder sådanne svingninger.

Jeg tror derfor, man skal vurdere disse forskellige bestræbelser under ét. Vi får jo

lejlighed til at diskutere flere i den kommende tid. Allerede i dag får vi lejlighed til her i tinget at diskutere flere sider af vores kapitalmarkeds politik og vores pengepolitik og investeringspolitik. Jeg tror, det er aldeles afgørende, at vi her får skabt et roligt forløb. Jeg synes også, at udviklingen i den seneste tid har vist, at det er, ligesom om der er ved at vokse både forventningerne om et roligere forløb og troen på et roligere forløb frem. Det anser jeg for at være en særdeles vigtig faktor for sikringen af en fortsat bedre beskæftigelsessituation.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Første næstformand (Grete Hækkerup):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til finansudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om forlængelse af kollektive overenskomster m.v. i Grønland.

(Lovforslag nr. 195. Fremsat 4/4 75).

Første næstformand (Grete Hækkerup):

Sammen med denne sag foretages den følgende sag på dagsordenen, nemlig:

Første behandling af forslag til lov om ændring af lov om tjenestemandslønninger m.m. og klassificering af statens tjenestemandsstillinger i Grønland.

(Lovforslag nr. 196. Fremsat 4/4 75).

Lovforslagene sattes til forhandling.

Søren B. Jørgensen (S):

Da vi i sidste måned behandlede forslaget om forlængelse af de kollektive overenskomster her i Danmark, blev det tilkendegivet fra regeringens side, at man overvejede en tilsvarende lovgivning for Grønland. Det er åbenbart de overvejelser, der nu har ført til de foreliggende to lovforslag om forlængelse af de kollektive overenskomster i Grønland.

Begrundelsen for, at man nu griber ind i

[Søren B. Jørgensen.]

disse overenskomster, er, at hvis der ikke bliver grebet ind, så vil muligheden for en endnu større lønforskel være til stede mellem tjenestemænd og overenskomstansatte på den ene side og hele det såkaldte GAS, Grønlandsk Arbejdersammenslutning, på den anden side. Jeg kan fuldt ud tilslutte mig denne begrundelse.

Statens lønpolitik i Grønland har siden 1971 haft det hovedsigte at udjævne de meget store lønforskelle mellem på den ene side de lavtlønnede grupper inden for GAS og på den anden side tjenestemænd og overenskomstansatte med tilknytning til danske organisationer. Denne målsætning har siden 1971 ført til, at der er ydet op imod 25 pct. i reallønsforbedringer for de lavtlønnede grupper, mens de højere lønnede kun har opnået mellem 1 og 3½ pct. i perioden, samtidig med at de ikke-hjemmehørendes særlige økonomiske goder er blevet forringet. Uden dette indgreb vil det ikke være muligt at videreføre denne lønudjævnende politik.

Vi kan fra socialdemokratiets side tilslutte os de fremsatte forslag, der for alle hjemmehørende som ikke-hjemmehørende tjenestemænd og ansatte efter overenskomster med danske organisationer betyder forlængelse af deres løn- og arbejdsvilkår med enkelte ændringer. Således bortfalder nu også på Grønland den procentvise dyrtidsregulering, idet den erstattes med et fast ørebeløb på 40 øre i timen. Det grønlandske pristal sættes lig 100 pr. 1. januar i år, og de omtalte grupper vil få et generelt tillæg på 50 øre fordelt med 25 øre pr. 1. april 1976 og 25 øre pr. 1. oktober 1976. I modsætning til det, vi vedtog i sidste måned her i tinget, gennemføres der på Grønland ingen taktregulering, men der åbnes mulighed for en supplerende regulering, samtidig med at der også kan optages forhandling om at få dækket meromkostninger i forbindelse med f. eks. flytning og rejse. Disse ændringer omfatter i alt 2.900 personer, hvoraf de 650 er hjemmehørende.

For det store GAS-område, der tæller godt 6.000 personer, sker der kun den ændring, at dyrtidsportionen forhøjes fra de nuværende 21 øre i timen til 40 øre i timen, altså næsten en fordobling af dyrtidsreguleringen. Der er ikke tale om her at gribe ind på andre områder. Når man ikke gør det, så er årsagen,

at man ikke vil hindre dette udprægede lavtlønsområde mulighed for ved de nu forestående lønforhandlinger at opnå en større lønfremgang end den, der sker på det danske arbejdsmarked.

Sammenfattende kan jeg om de to lovforslag sige, at vi betragter dem som et led i de bestræbelser, der udfoldes for fortsat at mindske lønforskellene i Grønland, og ud fra disse betragtninger kan vi tilsige vor positive medvirken til gennemførelse af forslagene.

Brøndsted (V):

De to forslag nr. 195 og 196 er jo, som det også allerede er fremgået, en naturlig følgerkning af de lovforslag, der blev vedtaget her i tinget den 11. marts 1975. Det er simpelt hen rimeligt, nødvendigt og rigtigt at sikre lighed i lønvilkår mellem de i Danmark og de i Grønland værende tjenestemænd, som har deres aftaler og overenskomster indgået af danske lønmodtagerorganisationer. Man er underlagt den samme lovgivning, og derfor kan vi kun sige, at vi mener, det er rigtigt, at reglerne fra den danske lovgivning følges, også når det drejer sig om dyrtidsreguleringen — med den undtagelse, der vedrører dels taktreguleringen og dels udetillæggene, som jo er en speciel side af sagen for de i Grønland værende tjenestemænd.

Vi har sagt ja til det, der skete den 11. marts, og vi mener, det foreliggende er en følge for at skabe rimelighed og ligelighed, og derfor vil vi ønske det gennemført i et rask tempo.

Arentoft (FP):

Fremskridtspartiet er noget skeptisk med hensyn til den lønpolitik, der føres i Grønland. Lov nr. 48, som blev vedtaget her i tinget den 11. marts, vedrørende forlængelse af de kollektive overenskomster, gælder ikke for den største del af det grønlandske arbejdsmarked. Som bekendt stemte fremskridtspartiet imod lov nr. 48 den 11. marts.

Vi går ind for ligeløn på Grønland for såvel udsendte danskere som grønlandere, og derfor har vi nok en del spørgsmål, når vi skal til at behandle lovforslagene i udvalget, bl. a. en række spørgsmål med hensyn til dyrtidsreguleringen på henholdsvis 40 og 20 øre.

At begrebet taktregulering ikke findes anvendeligt i Grønland, kan i første omgang

[Arøntoft.]

se godt ud, for det bliver formentlig kun en camoufleret form for dyrtidsregulering, når man i løbet af de kommende 10 måneder skal til at finde ud af, hvorledes det skal fungere i henhold til den vedtagne lov. Her er det bedre, som det fremgår af bemærkningerne, at der kan sikres lavtlønsgrupperne inden for GAS, altså Grønlandsk Arbejdersammenslutnings område, fremgang i overenskomstperioden. Det er vist ikke nogen hemmelighed, at mindstelønningerne for mange grønlandere i Grønland rent faktisk er under sultegrænsen.

Lovforslag nr. 196 om at reguleringspristallet sættes til 100 pr. januar 1975 kan vi gå ind for. Det betragter vi som værende af rent teknisk art.

Edele Kruchow (RV):

Det radikale venstres ordfører i denne sag, hr. Gunner Baunsgaard kan ikke være til stede i dag. På hans vegne kan jeg udtale, at det radikale venstre er enig i, at der må ske en lønudjævning i Grønland og i, at den bør ske i et så hurtigt tempo, som det er muligt, når man samtidig skal sikre, at den nødvendige danske arbejdskraft og ekspertise kan fremskaffes.

Vi ønsker også positivt at gå ind for en løsning af det særlige grønlandske lavtlønsproblem. Ud fra disse betragtninger kan vi tilslutte os forslagens indstilling om forlængelse af de kollektive overenskomster, samt at lavtlønsgruppen inden for især Grønlandsk Arbejdersammenslutning får en mulighed for at forhandle overenskomst i 1975.

Vi kan også give tilslutning til, at udgangspunktet for reguleringspristallet skal være som i Danmark med januar 1975 lig 100.

Burgdorf (KF):

Jeg skal ikke på nogen måde gå i detaljer med disse to lovforslag. Det er gjort på udmærket vis af hr. Søren B. Jørgensen, og det kan jeg fuldt acceptere. Vi går ind for, at der skal være lighed i lønningerne, på Grønland som andre steder, og kan acceptere de to lovforslag.

Lars Emil Johansen (SF):

Ud fra en principiel betragtning, der går

ud på, at jeg er modstander af ethvert indgreb på lønmodtagerorganisationernes såkaldte frie forhandlingsret, kan jeg, for at sige det mildt, ikke hilse det foreliggende lovforslag med nogen særlig stor begejstring. Men da jeg imidlertid normalt foretrækker at se realiteter i øjnene, hvor ubehagelige de end måtte være, og da realiteten i dette tilfælde er den, at der her i Danmark allerede er gennemført en lovgivning, der omfatter indgreb i overenskomstområdet, og da man i forbindelse med denne lovgivning allerede har stillet i udsigt, at regeringen havde lignende lovgivning for Grønlands vedkommende under overvejelse, har jeg i denne sag valgt at tage mit udgangspunkt i en erkendelse af, at skaden dermed så godt som allerede er sket også for Grønlands vedkommende. Men det betyder selvfølgelig ikke, at jeg som grønlandsk folketingsmand agter at lade dette lovindgreb finde sted uden i det mindste at gøre et forsøg på, at skadens omfang bliver så lille som muligt.

For god ordens skyld må jeg gøre det klart, at jeg i det store og hele er enig i de lønpolitiske intentioner, ministeriet for Grønland har gjort til principgrundlag for sin lønpolitik i Grønland. Dette princip går kort fortalt ud på, at man vil forsøge at gøre forskellen mellem de højeste og laveste lønninger så lille som mulig. En sådan målsætning kan jeg som sagt kun erklære mig enig i. Det er blot måden, hvorpå denne målsætning søges opnået, der af og til kan give anledning til bekymring.

Hvis man f. eks. søger at mindske lønintervallerne mellem de forskellige lønmodtagergrupper blot ved en beskæring af de højeste løngrupper, vil en sådan handling ikke i sig selv være et udtryk for nogen tilfredsstillende løsning, hverken for den ene eller den anden gruppe, hvis beskæringen i toppen ikke tjener det formål at give lavtlønsområdet en tilsvarende lønfremgang.

I den forbindelse er det mig magtpåliggende at anmode ministeren om snarest muligt at tage lønpolitikken i Grønland op til kulegravning på grundlag af de af landsrådet under rådets efterårssamling 1974 udarbejdede forhandlingsoplæg.

På baggrund af min principielle holdning over for forsøgene på at formindske lønintervallerne i Grønland er jeg derfor om ikke begejstret, så dog behersket tilfreds

[Lars Emil Johansen.]

med, at GAS-området, der udgør lavtlønsgruppen, vil blive mildere ramt af de foreslåede indgreb på overenskomst- og reguleringsområdet, end andre lønmodtagergrupper vil blive det.

Min manglende begejstring skyldes først og fremmest, at de lønforbedringer, som var fastlagt i det tilsvarende danske lovindgreb, ikke indgår i lovforslaget om forlængelse af de grønlandske overenskomster i deres fulde dimensioner. Det forholder sig nemlig sådan, at de foreliggende lovforslag vil ramme de grønlandske lønmodtagergrupper hårdere, end lovindgrebet hernede har gjort over for de tilsvarende danske lønmodtagergrupper, idet Grønlandsministeren foreslår de faste ørebeløb til erstatning for den procentvise dyrtidsregulering, som udgør 60 øre pr. time her i Danmark, fastsat til 40 øre pr. time for så vidt angår de grønlandske lønmodtagergrupper. Denne forskel på lønforbedringerne forklarer Grønlandsministeren i sine bemærkninger til forslag til lov om forlængelse af kollektive overenskomster m. v. i Grønland med en henvisning til det grønlandske skattetryk, der jo er betydeligt lavere end det tilsvarende danske. Det kan rent umiddelbart lyde meget rimeligt. Jeg føler imidlertid, at der her er anledning til at understrege, at det er en forkert — jeg gentager: en forkert — antagelse, hvis man tror, at det er billigere at leve i Grønland, blot fordi skattetrykket er mindre end her i Danmark. Dette er en fejlagtig antagelse, der er baseret på en ren teoretisk skrivelbetsbetragtning og som mangler enhver forbindelse med den virkelighed, vi trods alt kender en lille smule til i Grønland.

Virkeligheden i Grønland er nemlig ikke blot den, at skattetrykket er mindre end her i Danmark, men også at vi på en lang række andre områder er belastet med en række ekstra omkostninger deroppe, som man ikke oplever her i Danmark. Eksempelvis kan jeg nævne, at de grønlandske el- og opvarmningsudgifter er betydelig højere, ja, cirka det dobbelte af tilsvarende udgifter her i Danmark, hvilket nok ikke vil komme helt bag på dem, der kender blot en lille smule til de grønlandske forhold. Endvidere kan der peges på forhold som de efter danske forhold meget høje og fortsat og bestandigt stigende transport- og fragtudgifter, de

efter de grønlandske indkomstforhold meget høje billetudgifter inden for det grønlandske trafiknet, de fortsat himmelflygtende huslejeudgifter og en række andre forhold, der tilsammen gør leveomkostningerne i Grønland langt højere, end det rent umiddelbart kan se ud, når man på et ministerielt skrivebord nøjes med at kigge på, hvor meget mindre skattetrykket i Grønland er end her i Danmark.

På den baggrund stiller jeg mig meget tvivlende over for, hvorvidt ministerens begrundelse for den foreslåede lave regulerings-sats i Grønland er holdbar, men jeg er selvfølgelig rede til at drøfte dette nærmere i udvalget.

Jeg har ligesom alle andre her i tinget modtaget protestskrivelser fra den grønlandske tjenestemandsförening og fra lærerne på Qaqortoq skole og vil anbefale, at disse udtalelser tages med i udvalgsbehandlingen af lovforslagene.

Jeg må til slut sige, at jeg må tage betydeligt forbehold over for de foreslåede indgreb på baggrund af de synspunkter, jeg herved har gjort rede for. Jeg savner eksempelvis en udtalelse, en indstilling fra Grønlandsk Arbejdersammenslutning og Grønlands landsråd og vil derfor anbefale, at disse søges tilvejebragt snarest belejligt. Det er bemærkelsesværdigt, at man i en så vigtig lovgivning, der kommer til at ramme så brede lønmodtagergrupper i Grønland, fraviger den almindelige praksis her i folketinget med at indhente landsrådets udtalelser i forskellige lovgivningsspørgsmål, inden de forelægges her i tinget.

Jeg kan på det foreliggende grundlag ikke tilsige lovforslagene en positiv udvalgsbehandling, men måske nok en udvalgsbehandling.

Svend Erik Sørensen (KrF):

Kristeligt folkeparti kan gå ind for den foreslåede forlængelse af de kollektive overenskomster og aftaler i Grønland. Vi er opmærksomme på, at lovforslagene vil ramme adskillige grupper af tjenestemænd og andre offentligt ansatte ganske hårdt, men principielt kan vi gå ind for den lønudjævning, der sigtes på.

De foreslåede ørebeløb vil vi gerne have en nærmere begrundelse for i udvalget. Vi finder det ligesom SF heller ikke helt til-

[Svend Erik Sørensen.]

strækkeligt blot at henvise til det lavere skattetryk i Grønland.

Vi tilsiger de to lovforslag en positiv behandling under udvalgsarbejdet.

Fuglsang (DKP):

Lad mig sige med det samme, at vor holdning til disse to forslag absolut ikke er positiv. Det er godt nok sådan, at der redegøres for visse gode hensigter, men gode hensigter kan jo bruges på forskellig måde. Det er en udmærket hensigt, når de her fremsatte forslag motiveres med, at man vil mindske den også efter min mening meningsløse og diskriminerende lønforskel, der hersker på Grønland, som det hedder i ministerens redegørelse, mellem medlemmer af organisationer med henholdsvis hjemsted uden for og hjemsted i Grønland. Disse forskelle kommer efterhånden til at virke mere og mere urimeligt, efterhånden som også udenlandske koncerner får koncessioner og mulighed for at udnytte grønlandske naturrigdomme. Det er jo ikke så længe siden, vi fik udleveret regnskaberne fra Greenex med de ganske store profitter, dette selskab har høstet, både på bekostning af grønlandske naturrigdomme og på bekostning af grønlandsk arbejdskraft. Også her hersker jo stadig væk den lønmæssige diskriminering, til trods for at de, der arbejder her, faktisk på en vis måde er lige så udsendte i forhold til deres hjemsted, som andre arbejdere er.

Ud fra ønsket om lønmæssig ligestilling er det ganske naturligt, at den grønlandske fagbevægelse stiller sine krav. Men grønlænderne har næppe forestillet sig, at deres krav om lønmæssig ligestilling skulle bruges på deres danske kammeraters og kollegers bekostning, nemlig som det er tilfældet her som motivering for at overføre de udemokratiske overgreb her i Danmark på arbejdernes løn- og overenskomstmæssige forhold på grønlandske forhold.

Ganske vist hedder det, at man giver de grønlandske lavtlønsgrupper mulighed for nogen lønfremgang, som ikke gælder for danske arbejdere. For mig at se er det simpelt hen at gøre en dyd af nødvendigheden, så sandt som disse grupper absolut lever meget nær eksistensminimummet og simpelt hen ikke tåler at bære inflationens

og dyrtidens byrder og forringelse af købekraften.

Vi kunne som bekendt ikke støtte den lovgivning og de principper, den bygger på i Danmark, og vi vil i naturlig konsekvens heraf også modsætte os, at de overføres på Grønland; vi føler os solidariske med de grønlandske arbejdere, som vi gjorde det med de danske.

Rosing (Grønl.):

De to lovforslag, vi behandler i dag, berører det grønlandske arbejdsmarked på forskellig vis. Nogle gruppers lønninger skal bremses, og andres skal fremmes eller begrundes. Her får man et billede af relationerne, både til den danske lovgivning om forlængelse af kollektive overenskomster og den grønlandske lavtlønsproblematik.

Forlængelse af kollektive overenskomster i Grønland i lighed med hvad der skete for de overenskomstansatte her i landet rammer ret hårdt visse grønlandske overenskomstansatte. Derudover rammes de grønlandske overenskomstansatte ved, at de ikke får mulighed for taktregulering, som man har herhede, men får adgang til en supplerende regulering af lønninger, der skal ske under hensyntagen til den økonomiske situation i Grønland. Det tilføjes i ministerens fremsættelsestale, at udviklingen må fremmes henimod rimelige indkomstrelationer til andre grupper.

Man kan således forstå de protester, der er indløbet hertil fra grønlandske tjenestemandforeninger, som føler sig ramt af disse lovforslags bestemmelser. Samtidig stilles der krav om, at den grønlandske tjenestemandforening på samme vis som i Danmark får adgang til lønforhandlinger i overenskomstperioden, da man forventer, at lønefterslæbskravene i modsat fald fra 1. april 1977 bliver meget store.

I bemærkningerne til lovforslaget peges der på, at denne lovgivning er nødvendig, for at grønlandske tjenestemænd og ansatte efter overenskomster med danske lønmodtagerorganisationer ikke skal opnå en lønfremgang i forhold til tilsvarende danske grupper. Der peges tillige i denne forbindelse på en mildere beskatning i Grønland i forhold til den danske beskatning, hvilket også er rigtigt, hvis man ikke skeler til de

[Rosing.]

meget høje omkostninger, vi står over for i Grønland.

Disse forslag kan måske betegnes som en retfærdighedshandling med hensyn til grønlandske ønsker om en nødvendig lønudjævning. Den foreslåede forlængelse af kollektive overenskomster indtil 1977 virker således gunstig for lavtlønnede grønlandske GAS- og HK-folk. I dette lovforslag tages første skridt til indrømmelse af, at man må tage alvorligt på, at aflønningsforholdene inden for GAS og HK i Grønland trænger hårdt til at få en nødvendig revision. Om dette skridt er tilstrækkeligt til at efterkomme det efterhånden gamle grønlandske ønske, er jeg i tvivl om, netop fordi de store lønforskelle mellem udsendt løn og grønlandsk løn er blevet en anstødssten, et forværret irritationsmoment mellem de to befolkningsgrupper, i hvert fald når der tales om den samme uddannelse og det samme arbejde. Vi må jo regne med, at man til sin tid igen begynder med normale forhandlinger om lønoverenskomster, som igennem årene har forøget afstanden mellem grønlandske og danske lønninger. Det, jeg er bange for, er, at man igen begynder at udbygge de lønforskelle, som vi vil gå bort fra. Loven kommer jo til at virke indtil august 1977, i hvert fald for grønlandske lønmodtageres vedkommende, og så begynder man forfra, eventuelt med det krav, at man indhenter efterslæb i den periode, hvor denne kommende lov var gældende.

Jeg vil derfor mene, at det ville være sikrere, om ministeren for Grønland, som ikke alene er fortrolig med grønlandske problemer, men som i den forløbne korte tid også har givet os medhold i vore ønsker, kunne nedsætte et hurtigt arbejdende lønudvalg, der til sin tid foreslår et andet lønsystem for Grønland, et system, der virkelig udjævner de lønforskelle, som indrømmes i det lovforslag, vi nu behandler. Det er muligt, at de nuværende økonomiske forhold ikke passer så godt til nedsættelse af et sådant udvalg, men når det fra dansk side kan indrømmes, at Danmarks indsats for Grønland har den hensigt, at grønlænderne ifølge deres uddannelse og udvikling skal kunne overtage de funktioner, der på årsmål varetages af danskere, så er tiden inde til at ordne grønlandske lønningsforhold,

som ikke kan accepteres. En mere tilfredsstillende ordning vil ganske afgjort forbedre klimaet mellem de to befolkningsgrupper. Inden en sådan ordning gennemføres må en strøm af arbejdskraft herfra fortsætte som nu.

Der er en ting til, som jeg gerne vil pege på, nemlig at vi ikke kan finde noget i ministerens fremsættelse og i lovforslagenes bemærkninger om, at selve forslagene er forelagt for landsrådet. Det kan godt være, at tiden var alt for kort til at man kunne fremsende forslagene, men det drejer sig alligevel om meget omfattende forslag, som berører mange løngrupper i Grønland. De burde være sendt til landsrådet, det kommende landsråd, til udtalelse.

Jeg vil håbe, at vi får belyst en hel del problemer, der findes i lovforslaget, således at alle de problemer, vi kommer ind på i udvalgsarbejdet, bliver løst. Jeg kan ikke sige, at jeg vil støtte disse lovforslag, men jeg er positivt indstillet over for at arbejde godt med dem i udvalget.

Ministeren for Grønland (Jørgen Peder Hansen):

Jeg vil gerne rette en tak til de ordførere, der har kunnet give tilslutning til de to lovforslag, vi har til behandling her i dag. Der er i og for sig ikke fra de enkelte ordførere rejst så forfærdelig mange spørgsmål. Man har henvist til det kommende udvalgsarbejde, og jeg mener også, at hovedparten af de synspunkter og indvendinger, der er kommet her, egner sig til et udvalgsarbejde. Der kom dog nogle bemærkninger fra et par sider, som jeg gerne vil have lov til at knytte nogle enkelte kommentarer til.

Navnlig fra hr. Lars Emil Johansens side kom der en række udtalelser, som for så vidt var positive i deres holdning, men alligevel kom hr. Lars Emil Johansen til den slutning, at han ikke kunne medvirke særlig positivt til lovforslagenes videre gang igennem udvalgsarbejdet. Skaden er sket, sagde hr. Lars Emil Johansen, og nu gælder det om at begrænse omfanget af disse skader.

Disse lovforslag, det er blevet understreget fra flere ordføreres side, må ses på baggrund af det, der er sket på det danske arbejdsmarked, hvor man stod over for at skulle afslutte overenskomsterne, og hvor

[Ministeren for Grønland.]

der viste sig vanskeligheder hermed, hvorfor sagen havnede her i folketinget. Det er den samme situation i for sig på Grønland. Man stod over for nu at skulle i gang med en lang række af forhandlinger med mange forskellige organisationer, herunder også på GAS-området.

I modsætning til det, der skete her i tinget den 11. marts, erkender vi netop ved fremsættelsen af disse lovforslag i regeringen nødvendigheden af, at vi følger den henstilling, der kom dels fra Grønlands landsråds side, dels fra folketinget gennem debatten her i 1971, nemlig at vi skulle forfølge en lønpolitik, som indsnævrede forskellene mellem de højere lønnede grupper i Grønland — dem behøver vi ikke at definere nærmere; der er en hel del hjemmehørende, og der er en hel del ikke-hjemmehørende, som karakteristisk kommer ind under disse grupper — og så den meget store arbejderbefolkning i Grønland, der er samlet inden for Grønlandsk Arbejdersammenslutnings område, lavtlønsområdet så udpræget.

Det var den henstilling, vi fik, og jeg har ikke på nogen måde kunnet opfatte bemærkninger — heller ikke fra hr. Lars Emil Johansens eller hr. Rosings side — om, at disse lovforslag går imod den lønpolitiske linje, vi har været enige om fra 1971, og som hr. Søren B. Jørgensen i sit indlæg illustrerede virkningerne af, nemlig at man på Grønlandsk Arbejdersammenslutnings område i perioden fra 1971 har kunnet registrere en realløn fremgang på 25 pct., hvorimod fremgangen har været meget beskeden for mellemindkomsterne og de højeste indkomster i Grønland, nemlig omkring 3,5 pct., som jeg tror var det tal, der blev nævnt. Der er tale om, at denne periode fremviser en virkelig udvikling imod indsnævring af lønforskellene i Grønland, og det har været regeringen magtpåliggende at forfølge denne linje.

Jeg skal være den første til at indrømme, at der for de større indkomster i Grønland — det gælder både tjenestemandsområdet og de ansatte inden for overenskomstområdet, som ligger på betragtelige indkomster — vil blive tale om, at man kun går meget, meget små skridt. Som jeg gjorde opmærksom på, da jeg havde forhandlinger med

tjenestemændenes organisationer og de øvrige organisationer: hvis det er sådan, at man har en meget stor kurv med for at fylde den op med resultater, så må man nok hellere tage luppen frem. Jeg vil indrømme, at der er ikke meget til dem. Det er nævnt i forslaget, og det er nævnt fra talerstolen, hvor meget eller rettere sagt, hvor lidt der i og for sig er. Men det er, fordi vi har følt i regeringen, at vi gerne ville være loyale over for denne linje.

Jeg bemærkede mig da også med tilfredshed, at hr. Lars Emil Johansen gjorde opmærksom på, at han var enig i intentionerne, det var måden, der bekymrede ham. Det må altså være, så vidt jeg kan forstå, dette, at der har været meget lidt i kurven til de mellemste og højere indkomster, der bemærker hr. Lars Emil Johansen.

Det, der nu sker, er, at vi pr. 1. juni i år, eller omkring 1. juni må jeg nok hellere sige, skal i gang med at forhandle med GAS-området, og jeg kan naturligvis ikke sige på forhånd fra denne talerstol, hvad disse forhandlinger vil ende i. Men hele Grønlandsk Arbejdersammenslutnings medlemskare er, for så vidt angår de kommende overenskomster, frit stillet, der er ikke lagt bånd på dem.

Hvis vi ser på de ørebeløb, der skal erstatte den procentvise dyrtidsregulering for en hel dels vedkommende, så synes jeg, at det er en rimelig måde at betragte dyrtidsreguleringssatsen på. Vi måtte tage udgangspunkt i den danske sats, det er rigtigt, nemlig de 60 øre, men så måtte vi sige: hvad er den disponible indkomst, hvad bliver der tilbage af de 60 øre, når skatten er betalt i Danmark og i Grønland? Det viste sig, at der var en langt bedre dækning i Grønland, end der var i Danmark, og derfor regnede vi os frem til, at 40 øre kunne være en rigtig sats at have i.

Det er rigtigt, at det grønlandske pristal bygger på andre elementer og har haft en lidt anden udvikling end det danske pristal, men jeg vil da gerne gøre opmærksom på, når der henvises hertil fra talerstolen, at der har jo ikke været de store forskelle mellem det grønlandske og det danske pristal. Det danske pristal lå omkring 148, det grønlandske på 151,2.

Men det er da givet, at der er en række omkostninger at notere sig i Grønland på

[Ministeren for Grønland.]

forskellig vis, som vi ikke har herhjemme, også det skal være villigt indrømmet fra min side. Men når man bl.a. herfra nævner boligudgiften og udgiften til varme, så mener jeg nok, at disse elementer indgår i det grønlandske pristal allerede, og derfor er der taget højde herfor.

Jeg vil imidlertid være åben over for at overveje, hvorledes vi kan kulegrave disse problemer. Jeg har været glad for at notere den løbende debat fra 1971, som ikke mindst hr. Rosing og hr. Lars Emil Johansen jo med mellemrum har medvirket til ligesom at skubbe frem her i folketinget; en løbende debat, der har gået på netop lønudviklingen med udgangspunkt i landsrådets indstilling fra 1971 til dette folketing og med udgangspunkt i de forhandlinger, vi havde her dengang. Derfor synes jeg, det kan være rimeligt at se på disse ting. Det vil jeg da gerne overveje muligheden af og faconen på. Vi har jo, som det blev nævnt heroppefra, et udmærket udgangspunkt i den betænkning, som Grønlands landsråd har fremsendt til os her i efteråret, og som jeg da også har bemærket mig, men hvor jeg ikke finder, at de lovforslag, vi står med til behandling her, kolliderer med de hovedtanker, der er nedlagt heri.

Jeg vil nøjes med disse bemærkninger her, og så synes jeg, at jeg har givet dette tilsagn om at overveje. Vi kunne måske komme frem til, på hvilken måde det skulle ske, i et samråd under det kommende udvalgsarbejde. Det er da mit håb, at man i Grønland forstår, at lønudviklingen er noget, vi må være uhyre opmærksomme på, og navnlig må vi være opmærksomme på dem, der har de dårligste indkomster, altså dem inden for Grønlandsk Arbejdersammenslutnings område, og at det er dette område, der opvurderes særligt, når vi står ved krydspunkterne, ved korsvejen, og det er jo netop ved korsvejen, vi befinder os præcis i dag, når vi diskuterer lønudviklingen i Grønland.

Men jeg vil gerne give tilsagn om at møde frem, hvis det måtte ønskes, i udvalget og drøfte en række af de problemer, der er rejst fra denne talerstol i forbindelse med behandlingen her i dag af de to lovforslag.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagenes overgang til anden behandling
vedtoges uden afstemning.

Første næstformand (Grete Hækkerup):

Jeg foreslår, at lovforslagene henvises til det udvalg, der den 3. marts er nedsat til behandling af lovforslag vedrørende Grønland. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om sygehusvæsenets deltagelse i uddannelse inden for kliniske fag ved det lægevidenskabelige studium m. v.

(Lovforslag nr. 184. Fremsat 21/3 75).

Lovforslaget sættes til forhandling.

Camre (S):

Bag dette lovforslags lange og indviklede navn gemmer sig en lov, der giver undervisningsministeren mulighed for at fastsætte, ved hvilke sygehuse undervisningen i kliniske fag ved det lægevidenskabelige studium og til dels ved tandlægestudiet skal foregå.

Det er i øjeblikket således, at man for Københavns universitets vedkommende har den kliniske undervisning dels på rigshospitalet, dels på undervisningsenheder, der er knyttet henholdsvis til Københavns hospitalsvæsen og Københavns amts sygehusvæsen. For Århus universitets vedkommende foregår den kliniske undervisning på Århus kommunehospital, på Marselisborg hospital, og for Odense universitets vedkommende på sygehuset i Odense.

Der er imidlertid ikke for de tre sygehusvæsen, de tre universitetsområder, ensartede ordninger. I København er det således, at staten yder en refusion for lønudgifter, lokaleudgifter og andre driftsudgifter efter nærmere fastsatte beregningsmetoder. I Århus har man helt fra 1952 haft en såkaldt undervisningssegeordning, hvorefter staten dækker udgifterne ved driften af et vist antal senge på Århus kommunehospital og på Marselisborg hospital, men for Odenses vedkommende findes der hverken en under-